

Realizováno za finanční podpory ESF a státního rozpočtu ČR
v rámci v projektu *Zkvalitnění a rozšíření možností studia
na TUL pro studenty se SVP* reg. č. CZ.1.07/2.2.00/29.0011

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jmenné prostory

Jmenné prostory

- počítá se s modularitou XML
 - jeden dokument může používat značky z několika specializovaných jazyků (např. pro matematické a chemické vzorce)
- problém: konfliktní jména prvků
- řešení: jmenné prostory
 - prostor zahrnuje příbuzné prvky (z jednoho modulu)
 - kompletní identifikace: jmenný prostor + prvek

Definice (1)

■ **jmenný prostor**

- je **identifikován lokátorem (URI)** = jméno prostoru
- zahrnuje jména prvků a atributů
- jméno (URI) příliš dlouhé, bývá definována **zkratka (prefix)** pro zařazení identifikátoru do jmenného prostoru
- URI musí být absolutní

■ **expandované jméno**

- pár zahrnující jméno jmenného prostoru a lokální jméno

Definice (2)

■ kvalifikované jméno

- jméno, které je interpretováno z hlediska příslušnosti ke jmennému prostoru
- jména prvků v XML dokumentu
- bez prefixu (např. **h1**) – náleží do implicitního jmenného prostoru, závisí na kontextu
- s prefixem (např. **html:h1**) – jmenný prostor je určen prefixem

Deklarace jmenného prostoru

- speciálním atributem prvku, platí pro daný prvek a jeho potomky (nejčastěji kořenový prvek)
- *xmlns:prefix="URI "*
deklaruje jmenný prostor označený v kvalifikovaných jménech daným *prefixem*
- *xmlns="URI "*
deklaruje implicitní jmenný prostor, platí pro jména prvků bez prefixu; ne pro atributy – atribut bez prefixu není v žádném jmenném prostoru

Příklad dokumentu

```
<h:html xmlns:xdc="http://www.xml.com/books"
        xmlns:h="http://www.w3.org/1999/xhtml">
  <h:head><h:title>Book Review</h:title></h:head>
  <h:body>
    <xdc:bookreview>
      <xdc:title h:style="color: red;">XML: A Primer</xdc:title>
      <h:p>Autor: <xdc:author>Simon St.
Laurent</xdc:author></h:p>
      <h:p>Vydáno: <xdc:date>1998/01</xdc:date></h:p>
      <h:p>Dobrý úvod do XML.</h:p>
    </xdc:bookreview>
  </h:body>
</h:html>
```

Implicitní prostor

```
<html xmlns:xdc="http://www.xml.com/books"
      xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head><title>Book Review</title></head>
<body>
  <xdc:bookreview>
    <xdc:title>XML: A Primer</xdc:title>
    <p>Autor: <xdc:author>Simon St. Laurent</xdc:author></p>
    <p>Vydáno: <xdc:date>1998/01</xdc:date></p>
    <p>Dobrý úvod do XML.</p>
  </xdc:bookreview>
</body>
</html>
```

Rezervované prefixy

- **xml**

- vázán na <http://www.w3.org/XML/1998/namespace>
- nesmí být přiřazen jinému URI a toto URI nesmí být přiřazeno jinému prefixu

- **xmlns**

- vázán na <http://www.w3.org/2000/xmlns/>
- nesmí být deklarován

- všechny prefixy začínající **xml...**

XML Schema

XML Schema

- označováno **XSD** (XML Schema Definition)
- specifikace vyvíjená WWW konsorciem
- jmenný prostor
`xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"`
- výrazově dost silné, ale kritizováno za složitost
- řada předdefinovaných typů
- hlavní síla ve schopnosti definovat si vlastní typy

Jednoduché datové typy (1)

- celkově přes 50
- slouží **pro koncové hodnoty** (žádné vnořené prvky)
- **celá čísla:** integer, positiveinteger, unsignedint (32 bitů), short (16 bitů), byte (se znaménkem),...
- **necelá čísla:** decimal (s desetinnou částí), float (32 bitů), double (64 bitů),...
- **časy:** date (2006-10-23), time (14:20:00), duration (délka časového intervalu, P2H15M),...

Jednoduché datové typy (2)

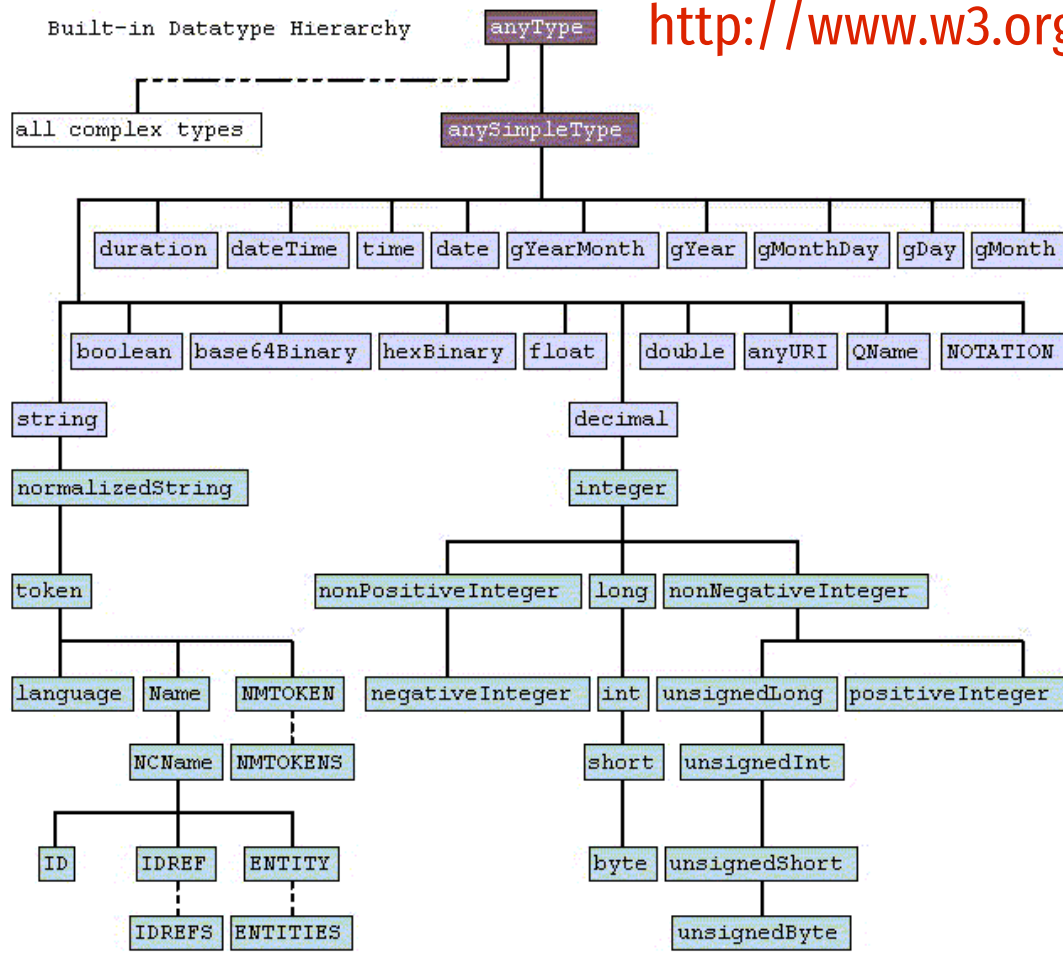
- **řetězce:** string, normalizedString (tabulátory a konce řádků nahrazeny mezerami), token (navíc sloučeny skupiny mezer a odstraněny mezery na začátku/konci řetězce)
- **z DTD:** ID, IDREF, IDREFS, ENTITY, ENTITIES, NMTOKEN, NMTOKENS, NOTATION

Jednoduché datové typy (3)

- **z XML:** Name (à la jméno prvku/atributu), NCName (jméno bez dvojtečky), language (kód jazyka)
- **binární:** hexBinary (bajt=2 šestnáctkové číslice), base64Binary (data v MIME kódování BASE64)
- **z webu:** anyURI (lib. URI adresa, absolutní i relativní)

Hierarchie typů

<http://www.w3.org/TR/xmlschema-2/#built-in-datatypes>

- ur types
- built-in primitive types
- built-in derived types
- complex types
- derived by restriction
- derived by list
- derived by extension or restriction

Odvozování nových typů

- **restrikce (restriction):**
 - omezí se možné hodnoty
- **seznam (list):**
 - vytváření seznamů hodnot daného typu
- **spojení (union):**
 - spojuje několik typů
- **rozšíření (extension):**
 - přidává děti a/nebo atributy (pro složené typy)

Restrikce řetězců (1)

- udává se výchozí typ a omezení jeho hodnot
- délka (**length**) udává počet znaků řetězce
- příklad: telefonní číslo ČR jako řetězec 9 znaků

```
<xsd:simpleType name="telefonType">  
  <xsd:restriction base="xsd:token">  
    <xsd:length value="9" />  
  </xsd:restriction>  
</xsd:simpleType>
```


Restrikce řetězců (2)

- rozmezí délek: **minLength** a **maxLength**

- příklad: tři až pětipísmenná zkratka

```
<xsd:simpleType name="zkratkaType">  
  <xsd:restriction base="xsd:string">  
    <xsd:minLength value="3"/>  
    <xsd:maxLength value="5"/>  
  </xsd:restriction>  
</xsd:simpleType>
```

Restrikce řetězců (3)

- výčet hodnot: **enumeration**

- příklad: fakulty naší univerzity

```
<xsd:simpleType name="fakultaTULType">  
  <xsd:restriction base="xsd:string">  
    <xsd:enumeration value="FS"/>  
    <xsd:enumeration value="FT"/>  
    <xsd:enumeration value="FP"/>  
    <xsd:enumeration value="EF"/>  
    <xsd:enumeration value="FM"/>  
    <xsd:enumeration value="FA"/>  
    <xsd:enumeration value="FZS"/>  
  </xsd:restriction>  
</xsd:simpleType>
```

Restrikce řetězců (4)

- regulární výrazy: **pattern**
- syntaxe podle jazyka Perl
- příklad: telefon – 3 skupiny 3 číslic, lze s mezerami

```
<xsd:simpleType name="telefonType">  
  <xsd:restriction base="xsd:token">  
    <xsd:pattern value="\d{3} ?\d{3} ?\d{3}"/>  
  </xsd:restriction>  
</xsd:simpleType>
```

Restrikce čísel

- rozmezí hodnot: **minInclusive**, **minExclusive**, **maxInclusive**, **maxExclusive**
- počet platných číslic: **totalDigits**
- přesnost: **fractionDigits**

Příklad číselné restrikce

- cena, do 1 000 000, uvádí se na 2 desetinná místa
- ```
<xsd:simpleType name="cenaType">
 <xsd:restriction base="xsd:decimal">
 <xsd:minInclusive value="0" />
 <xsd:maxExclusive value="1000000" />
 <xsd:fractionDigits value="2" />
 </xsd:restriction>
</xsd:simpleType>
```

# Použití typu v definici prvku

- základní – pojmenovaný typ:

```
<xsd:element name="telefon" type="telefonType"/>
```

- lze i anonymně:

```
<xsd:element name="telefon">
 <xsd:simpleType>
 <xsd:restriction base="xsd:token">
 <xsd:pattern value="\d{3} ?\d{3} ?\d{3}"/>
 </xsd:restriction>
 </xsd:simpleType>
</xsd:element>
```

Posuzování hodnot

- normalizace
  - nahrazení tabulátorů a konců řádků mezerami
  - sloučení skupin mezer do jedné
  - odstranění mezer na začátku a konci hodnoty
  - neprovádí se pro string a normalizedString a jejich odvozeniny
- po normalizaci se převede na interní hodnotu
  - další omezení se ověřují pro ni

Složené datové typy

Složené datové typy

- popisují strukturu dokumentu
- definují **vzájemné vztahy jednotlivých prvků**
- tři základní druhy:
  - **sequence** – prvky se musí vyskytovat v daném pořadí
  - **choice** – vyskytuje se jeden z uvedených prvků
  - **all** – prvky se mohou vyskytovat v libovolném pořadí
- lze vnořovat (kromě all)

sequence

- prvky musí být obsaženy v daném pořadí
- počet výskytů jim lze předepsat atributy **minOccurs** a **maxOccurs**
  - hodnotou číslo od 0 nebo unbounded (neomezeně)

Příklad sekvence

- prvek kontakt obsahující jméno, nepovinný mail a alespoň jeden telefon

```
<xsd:element name="kontakt">
 <xsd:complexType>
 <xsd:sequence>
 <xsd:element name="jmeno" type="xsd:string" />
 <xsd:element name="email" type="xsd:string" minOccurs="0" />
 <xsd:element name="telefon" type="telefonType"
 maxOccurs="unbounded" />
 </xsd:sequence>
 </xsd:complexType>
</xsd:element>
```

choice

- vyskytuje se právě jeden z uvedených prvků
- příklad: osoba s rodným číslem nebo číslem pasu

```
<xsd:element name="osoba">
 <xsd:complexType>
 <xsd:sequence>
 <xsd:element name="jmeno" type="xsd:string"/>
 <xsd:choice>
 <xsd:element name="rodne" type="xsd:string"/>
 <xsd:element name="pas" type="xsd:string"/>
 </xsd:choice>
 </xsd:sequence>
 </xsd:complexType>
</xsd:element>
```

all

- prvky se mohou vyskytovat v libovolném pořadí
- maxOccurs dětí musí být jedna
  - de facto má smysl uvažovat jen o minOccurs="0" pro nepovinné
- lze použít jen přímo uvnitř složeného typu
- **smí obsahovat jen definice prvků (element), nikoli složené typy**

Volnější obsah

- diskoteka obsahuje libovolný počet cd a dvd v libovolném pořadí

```
<xsd:element name="diskoteka">
 <xsd:complexType>
 <xsd:sequence>
 <xsd:choice minOccurs="0" maxOccurs="unbounded">
 <xsd:element name="cd" type="cdType"/>
 <xsd:element name="dvd" type="dvdType"/>
 </xsd:choice>
 </xsd:sequence>
 </xsd:complexType>
</xsd:element>
```

Smíšený obsah

- atributem `mixed="true"` u prvku `complexType`
- povoluje text mezi definovanými prvky (přísnější než v DTD)
- chceme-li skutečně volný obsah

```
<xsd:complexType mixed="true">
```

```
 <xsd:choice minOccurs="0" maxOccurs="unbounded">
```

```
 povolené prvky
```

```
 </xsd:choice>
```

```
</xsd:complexType>
```

Prvky

- prvek **element**; atributy:
  - **name** – jméno prvku, povinný
  - **type** – typ prvku (co je jeho obsahem); pokud chybí, může být typ obsahu definován přímo na místě jako obsah prvku element
  - **default** – implicitní obsah prvku
  - **fixed** – pevně definovaný obsah prvku

Atributy

- prvek **attribute**; jeho atributy:
  - **name** – jméno atributu, povinný
  - **type** – typ atributu (omezuje hodnotu), povinný
  - **use** – hodnota "required" stanoví povinný atribut
  - **default** – implicitní hodnota
- **musí být na konci (za prvky)**
- do složených typů se přidává normálně

Příklad

- přidáme kontaktu povinný identifikátor:

```
<xsd:element name="kontakt">
 <xsd:complexType>
 <xsd:sequence>
 <xsd:element name="jmeno" type="xsd:string" />
 <xsd:element name="email" type="xsd:string" minOccurs="0" />
 <xsd:element name="telefon" type="telefonType"
 maxOccurs="unbounded" />
 </xsd:sequence>
 <xsd:attribute name="id" type="xsd:ID" use="required" />
 </xsd:complexType>
</xsd:element>
```

Rozšíření jednoduchého typu

- přidání atributu je rozšířením jednoduchého typu
- příklad: odkaz

```
<xsd:element name="odkaz">
 <xsd:complexType>
 <xsd:simpleContent>
 <xsd:extension base="xsd:string">
 <xsd:attribute name="url" type="xsd:anyURI" />
 </xsd:extension>
 </xsd:simpleContent>
 </xsd:complexType>
</xsd:element>
```